

Dílna 1

doporučeno pro 2. stupeň ZŠ

Dílna 1

Tolerance – V čem jsme jiní a v čem stejní?

Lidé jsou si v mnoha věcech podobní a v některých velmi rozdílní. Existují vedle nejrůznějších odlišností nějaké hodnoty společné všem lidem napříč politickými režimy, kulturami a náboženskými vyznáními? A pokud ano, jaké to jsou? Co nás spojuje s člověkem žijícím na druhém konci světa, který má úplně jiný způsob života? Dokážeme porozumět jeho pohledu na svět a tolerovat jeho odlišné zvyky a chování? A co je to vlastně tolerance? Je důležité být tolerantní? A kdy se přílišná tolerance stává naší slabinou?

Při tvorbě plakátu (dvojportrétu) na téma „Jsem jako ty“ se žákyně a žáci konfrontují s neznámým a jim vzdáleným člověkem jiného životního stylu, etnického původu nebo vyznání. Svou tvář spojí s tváří tohoto „cizího člověka“ a vymyslí společné téma, které je s ním přes odlišnosti pojí dohromady. Výsledkem je plakát, který mohou vytisknout nebo sdílet on-line.

VZDĚLÁVACÍ CÍLE DÍLNY 1

Hlavním cílem je naplnit pojem tolerance konkrétními významy. Po této Dílně by tolerance neměla být pro jedince ve třídě prázdným pojmem, ale měli by být schopni téma definovat vlastními slovy a vztáhnout jej k vlastnímu životu. Důležité je propojit pojem tolerance s konceptem lidských práv a svobod, jak jsou chápána v evropském kontextu. Žákyně a žáci si na konkrétních příkladech uvědomí, že tolerance, lidská práva a svobody jsou podmíněny geograficky a historicky a nejsou zcela samozřejmým civilizačním výdobytkem. Téma si poté zvnitřní během tvorby plakátu. Snaží se vcítit do neznámého odlišného člověka a vytvářejí dvojportrét, který vzniká propojením jejich obličejů s obličejem této osoby. Zde se téma tolerance rozšiřuje o empatii, schopnost vcítit se do prožívání světa jiného člověka. Dílna tedy podporuje racionální uchopení tématu i zapojení tvůrčího a emocionálního aspektu.

Informace a poznatky nejsou v metodice nachystány, ale čekají na zformulování. Žákyně a žáci hledají své vlastní postoje a argumenty na základě svých dosavadních zkušeností. Během práce se setkají s pojmy, které sice používají, ale bude je zřejmě třeba významově ukotvit a vyjasnit (tolerance, empatie, minorita, majorita, Všeobecná deklarace lidských práv apod.). Pokuste se společně se s nimi tyto pojmy naplnit konkrétními významy. Podporujte je v hledání jejich vlastních významů těchto pojmů. Nejde o nalezení akademických definic, ale o vytvoření základního rámce, který umožní společné porozumění tématu. Na konci Dílny by měli všichni významům pojmů lépe rozumět, vnímat základní vztahy mezi nimi (např. jak spolu souvisí tolerance a lidská práva) a měli by být schopni tyto vztahy vysvětlit na příkladech ze svého života.

Měli by si uvědomit, že Česká republika je součástí evropského demokratického prostoru, ve kterém se státy zavazují k dodržování práv a svobod všech osob podle Všeobecné deklarace lidských práv. Díky širšímu úhlu pohledu na téma tolerance by měli zjistit, že tato práva vždy nebyla a někde stále nejsou dodržována. V praktické části Dílny jsou postaveni před výzvou tuto svobodu sami aktivně podpořit a obhajovat skrze tvorbu angažovaného plakátu.

V roli vyučujících zkuste vnímat křehké otázky tolerance, které se mohou osobně týkat některých ze třídy (např. přítomnost žákyň a žáků různé národnosti, etnického původu či vyznání) – viz [Příloha 1 Citlivý přístup k minoritám](#).

Je možné, že ve vaší třídě tato Dílna další témata související s tolerancí teprve nastartuje. Díky aktivitám Dílny se vám ukážou aktuální názory vašich svěřenkyň a svěřenců a jejich pohled na problematiku. Možná zjistíte, že k tématům jako je např. otroctví mají všichni emocionální odstup (mají to „vyřešené“) a ve třídě panuje jednoznačný konsensus, v některých tématech naopak vůbec.

Vaším úkolem není názory, které se objeví, hodnotit, ale pomoci žákyním a žákům podívat se na vlastní pochybnosti, předsudky a zlehčování a společně o nich diskutovat. Pravděpodobně společně s nimi zjistíte, že na mnoho sporných otázek nenaleznete jednoznačnou odpověď. Právě uvědomění si nejednoznačnosti a subjektivity v nahlížení na téma a respektování odlišného názoru ostatních bude pro žákyně a žáky základním vkladem pro další práci, především rozhodnete-li se společně s nimi realizovat další Dílny (animovaný komiks, medailonek).

DÍLNA 1 ve zkratce

CÍLE A PROVÁZANOST JEDNOTLIVÝCH AKTIVIT A ÚKOLŮ

Dílna 1 se skládá ze tří aktivit, které na sebe navazují a tvoří provázaný celek. Jednotlivé aktivity se člení na úkoly. Níže uvedený přehled aktivit a úkolů slouží pro orientaci ve struktuře Dílny. Zadání k jednotlivým aktivitám a úkolům je podrobně rozvedeno dále v textu.

AKTIVITA 1. 1. MAPA NENORMÁLNOSTÍ |cca 90 minut|

Žákyně a žáci se zamýšlí nad tím, co je a není (pro jednotlivé z nich) normální. Od svého osobního pohledu se posouvají k tématu společenských norem, práv a svobod a jejich porušování ve světě. Ačkoliv tato práce není nutnou podmínkou pro to, aby následně, v rámci druhé aktivity, vytvořili angažovaný plakát, aktivita slouží jako důležité „naladění se“ na téma, umožňuje jeho konceptualizaci a je příležitostí propojit s tímto tématem znalosti nabyté z jiných předmětů i osobní zkušenost jednotlivců ve třídě.

ÚKOL 1. 1. 1. Co je normální/nenormální? |20 minut|

Žákyně a žáci se zamýšlí nad tím, co je a co není (pro jednotlivé z nich) normální. Vybrané fenomény následně srovnávají v kolektivu.

ÚKOL 1. 1. 2. Porušovaná práva a svobody (brainstorming) |15 minut|

Žákyně a žáci hledají co nejvíce práv a svobod, které jsou nebo byly někde porušovány.

ÚKOL 1. 1. 3. Lidská práva |20–30 minut|

Žákyně a žáci si přečtou Všeobecnou deklaraci lidských práv a pokusí se porušovaná práva a svobody z předchozí aktivity přiřadit k určitému článku.

ÚKOL 1. 1. 4. Skupinová diskuse |20 minut|

Žákyně a žáci si ujasní, že společenský konsensus nad tím, co je a není normální, prochází neustálou proměnou. Součástí této křehké společenské diskuse jsou zákony a nepsané kulturní, etické, morální a náboženské zvyklosti. V případě, že se lidé na společenských normách neshodnou, nastává konflikt.

AKTIVITA 1. 2. PLAKÁT – CO MÁME SPOLEČNÉHO? |45 minut|

Žákyně a žáci vytvoří plakát na podporu tolerance. Zkombinují svůj portrét s fotografií osoby, která by měla být na první pohled jiná. Plakát doplní vlastním heslem, které poukáže na společné hodnoty nebo zájmy dvou různých lidí.

ÚKOL 1. 2. 1. Být aktivní, nebo pasivní? |15 minut|

Žákyně a žáci se seznámí s kampaněmi, které podporují menšiny nebo upozorňují na kontroverzní jednání. Pro tyto plakáty propůjčují tváře známé osobnosti, obyčejní lidé, pohádkové nebo fiktivní postavy. Zamyslí se nad tím, zda rovněž chtějí vystupovat v kampani na podporu tolerance.

ÚKOL 1. 2. 2. Tvorba plakátu (práce v on-line editoru) |30 minut|

Žákyně a žáci vytvoří v on-line editoru plakát, který následně mohou, ale nemusí sdílet s ostatními.

AKTIVITA 1. 3. REFLEXE A ZVEŘEJNĚNÍ VÝSLEDKŮ PRÁCE |45 minut|

Aktivita slouží jako shrnutí práce v celé Dílně a tematizuje poslední fázi tvůrčího aktu – prezentaci, zveřejnění. Žákyně a žáci jsou postaveni před rozhodnutí zveřejnit/nezveřejnit svůj plakát pro ostatní. Vhodnou otázkou může být, zda by byli ochotní sdílet výsledek práce na svých sociálních sítích. Své rozhodnutí by měli být schopni vysvětlit a obhájit. Nezávisle na tom, zda svou práci zveřejní nebo ne, reflektují celý průběh Dílny a snaží se pojmenovat přínosy procesu pro sebe i pro skupinu jako celek.

ÚKOL 1. 3. 1. Tolerance a já |15 minut|

Žákyně a žáci se samostatně, bez vlivu ostatních, zamyslí nad tím, jaký mají vztah k toleranci.

ÚKOL 1. 3. 2. Zveřejnění plakátů (navazuje na aktivitu 1. 2. 2.) |15 minut|

Společnou diskusí žákyně a žáci zváží důsledky zveřejnění svých prací a rozhodnou se, zda se o svou práci podělí s ostatními, nebo plakáty nevystaví. Diskuse může být o tom, zda by výsledek zveřejnili na svém profilu na sociálních sítích. Svá rozhodnutí obhájí.

ÚKOL 1. 3. 3. Reflexe výsledků |15 minut|

Žákyně a žáci zhodnotí průběh práce v Dílně. Pokusí se pojmenovat si pro sebe přínos Dílny, zda se dozvěděli nové věci, zda jim práce pomohla na téma nově nahlédnout, zda jejich názory utvrdila nebo případně i pomohla přehodnotit, zda se dozvěděli něco nového o ostatních.

VAZBA DÍLNY NA KLÍČOVÉ KOMPETENCE ŽÁKYŇ A ŽÁKŮ PODLE RVP

- Kompetence k učení**
- pojmy jako jinakost, tolerance, normálnost, lidská práva a svobody dokážou definovat vlastními slovy a vztáhnout je ke svému každodennímu životu
 - skrze téma tolerance dokážou propojit znalosti nabyté v různých předmětech a uvědomují si význam těchto znalostí pro formování svého občanského postoje (dokážou vnímat smysl nabytých vědomostí a dovedností pro svůj každodenní život)
 - dokážou popsat posun, který v nich díky práci nastal (pokud nastal), a přínosy pro své učení (zda se dozvěděli nové věci, zda jim práce pomohla na téma nově nahlédnout, utvrdila jejich názory nebo případně je i pomohla přehodnotit, zda se něco nového dozvěděli o svých spolužačkách a spolužácích apod.)

- Kompetence k řešení problémů**
- vnímají nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, ve kterých jsou porušována obecně uznávaná práva osob nebo skupin osob
 - na základě schopnosti vcítit se do jiných lidí dokážou analyzovat postoje různých lidí v konfliktních situacích a pochopit důvody jejich jednání, dokážou navrhnout strategie řešení nebo cestu ke zmírnění konfliktu či nedorozumění

- Kompetence komunikativní**
- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
 - naslouchají promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reagují, účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují
 - využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
 - využívají získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

- Kompetence sociální a personální**
- dokážou analyzovat zpětnou vazbu od publika a využít ji k pochopení odlišných názorů a postojů
 - přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápou potřebu efektivně spolupracovat s ostatními při řešení daného úkolu, oceňují zkušenosti druhých lidí, respektují různá hlediska a čerpají ponaučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

- Kompetence občanské**
- respektují přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, jsou schopni se vcítit do pozice ostatních, odmítají útlak a hrubé zacházení, uvědomují si povinnost postavit se fyzickému i psychickému násilí
 - chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, jsou si vědomi svých práv a povinností ve škole i mimo školu
 - uvědomují si důležitost aktivního občanského postoje
 - dokážou zvolit míru své angažovanosti ve veřejném dění vzhledem ke svým schopnostem a dokážou vyhodnotit rizika plynoucí z angažovaného jednání v konfliktních situacích

VAZBA NA PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Multikulturní výchova / Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech / Mediální výchova / Výchova demokratického občana / Umění a kultura / Jazyk a jazyková komunikace / Osobnostní a sociální výchova / Člověk a společnost

Důraz na témata dle vzdělávacích oblastí:

Člověk a společnost – Především v úkolu 1. 1. 2. (Porušovaná práva a svobody) se mohou žákyně a žáci ponořit do historie vývoje práv a svobod.

Mediální výchova – Žákyně a žáci si ověří, zda jsou schopni si vytvořit vlastní názor prostřednictvím diskuse s ostatními. Zároveň si uvědomí, zda šíří nestranné ověřené informace, nebo zaujatá sdělení či dokonce propagandu.

Umění a kultura – Vytvořit výtvarné sdělení, které nemá pouze estetickou hodnotu, ale může být angažované, vyžaduje určitou míru odpovědnosti, informovanosti a odvahy. Žákyně a žáci si během Dílny mohou tvorbu uměleckého a zároveň aktivistického díla vyzkoušet.

MAPA NENORMÁLNOSTÍ

ÚKOL 1. 1. 1. CO JE NORMÁLNÍ/NENORMÁLNÍ?

Čas

20 min

Forma práce

ve skupině

Pomůcky

[Příloha 2](#) Obrázky normální/nenormální,

[Příloha 3](#) Papírky „normální“ a „nenormální“

**Zadání
pro třídu:**

Rozdělte se do dvojic nebo vícečlenných skupin. Podívejte se na obrázky na stole. K papírkům „normální“ a „nenormální“ přiřazujte jednotlivé obrázky. O svých rozhodnutích diskutujte.

Instrukce pro vyučující:

Třídu rozdělte do dvojic nebo vícečlenných skupin. Pro každou dvojici/skupinu vytiskněte obrázky uvedené v [Příloze 2](#) Obrázky normální/nenormální a rozstříhané papírky z [Přílohy 3](#) Papírky „normální“ a „nenormální“, ke kterým budou obrázky přiřazovat. Nechejte je o svých názorech diskutovat. Po přiřazení obrázků žákyně a žáci dovedte ke zjištění, že je často bráno jako norma něco, co je dovolené zákonem, normami dané společnosti a zvyky. Často je také považováno za něco „nenormálního“ to, co porušuje lidská práva.

Můžete také položit otázku, jestli by stejné rozdělení platilo i v minulosti.

ÚKOL 1. 1. 2.

PORUŠOVANÁ PRÁVA A SVOBODY (brainstorming)

Čas

15 min

Forma práce

ve skupině

Pomůcky

flipchart/tabule, fixy

**Zadání
pro třídu:**

Společně vymyslete co nejvíce práv a svobod, které jsou nebo byly někde porušovány.

Instrukce pro vyučující:

Nechte nejprve žákyně a žáky pracovat samostatně písemně zhruba 3–5 minut, pak je vyzvěte ke společnému sdílení. Postupně za sebou nahlas sdělí ostatním jedno heslo, pak ho napíšou na tabuli. Abyste neztráceli čas, tak jich může zapisovat víc najednou. V této fázi nic nehodnoťte a netřídte. Nesnažte se hesla příliš zobecňovat, někteří jedinci pak nemusí v obecném hesle najít svou původní myšlenku. Vrzání židlí a přesun žákyně a žáků k tabuli by se neměl zvrhnout v chaos, aby se hesla neopakovala a všichni o nich měli přehled.

Jestliže žákyně a žáci nedokážou vytvořit seznam porušovaných práv a svobod, vyzvěte je, aby si vzpomněli na obrázky z prvního úkolu. Dále jim pomáhejte otázkami typu:

- Napadá vás, co je v jiných zemích zakázáno (od Asie přes Afriku až po Ameriku)?
- Jsou některé věci pro věřící nepřijatelné z důvodů náboženství (snažte se představit si různá náboženství)?
- Vraťme se do historie – co bylo dříve zakázáno (socialismus, protektorát, Rakousko-Uhersko, feudalismus, ...)?
- Představte si různá státní uspořádání a politické systémy, co je kde dovoleno a zakázáno (parlamentní demokracie, diktatura, absolutismus, feudalismus, císařství)?
- Měli muži, ženy, děti, chudí lidé nebo zajatci vždy stejná práva jako mají dnes?

ÚKOL 1. 1. 3.

LIDSKÁ PRÁVA

Čas

20–30 min

Forma práce

v menších skupinách

Pomůcky

flipchart/tabule, papíry, tužky, vytištěná Všeobecná deklarace lidských práv
([Příloha 4](#) Lidská práva s obrázky)

Zadání pro třídu:

Rozdělte se do menších skupin po 4–5 členech. Podívejte se na tabuli na porušovaná práva a svobody, které jste vymysleli v předchozí aktivitě. Pokuste se je přiřadit k určitému článku Všeobecné deklarace lidských práv.

- Přidali byste do Všeobecné deklarace lidských práv něco dalšího? Nebo máte pocit, že obsahuje vše?

Instrukce pro vyučující:

Pro aktivitu je důležité, abyste každé skupině poskytli Všeobecnou deklaraci lidských práv. Můžete jim vytisknout pouze textovou podobu, nebo vydání s obrázky (viz [Příloha 4](#) Lidská práva s obrázky) pro lepší vizualizaci.

Čas

20 min

Forma práce

v menších skupinách

Pomůcky

tužky, [Příloha 5](#) Diskuse ohledně tolerance

Ve skupinkách po 4–5 diskutujte nad následujícími otázkami. Vaším cílem je sdílet osobní názory a postřehy, není důležité najít učebnicové definice. Ke každé otázce krátce poznamenejte výsledek vaší debaty:

Otázky do diskuse:

1. Myslíte, že je těžké, aby se lidé dohodli na tom, co je normální? Vzpomeňte si na obrázky z prvního úkolu, najděte takový, na který máte někteří z vás odlišný názor. Dohodnete se mezi sebou, jak by se k danému problému mělo přistupovat?
2. Kdo určuje, co je ještě normální a co už není?
3. Co je to tolerance?
4. Co se stane, když nebudeme tolerantní?
5. Najděte v historii nebo v současném světě konkrétní příklady, ve kterých nenávisť k odlišnosti přerostla v nebezpečný konflikt.
6. Můžeme být někdy příliš tolerantní?
7. Dokážete vysvětlit slova menšina/minorita a většina/majorita?
8. Cítili jste se někdy být součástí menšiny?

Zadání**pro třídu:****Instrukce pro vyučující:**

Vytiskněte žákovskému kolektivu otázky (viz [Příloha 5](#) Diskuse ohledně tolerance). Podle potřeby můžete některé otázky vynechat.

Jestliže žákyně a žáci nejsou zvyklí společně diskutovat, je třeba jim pomoci. Smyslem aktivity není najít správnou odpověď, ale společně diskutovat. Během práce možná zjistíte, že v některých oblastech tápou nebo se v názorech rozcházejí. Po práci v menších skupinkách o otázkách diskutujte s celou třídou. Je-li to pro vás důležité, můžete dbát na to, aby si všichni klíčové poznatky zapsali.

Abyste se na diskusi mohli připravit, níže najdete závěry z proběhlé pilotáže k některým otázkám:

1. Snažte se s žákyněmi a žáky najít opravdu konkrétní příklad, na který mají odlišný názor (časté bývá například vlastnictví zbraní), vyzvěte je, aby se snažili jeden druhého přesvědčit, nebo se pokusili shodnout na kompromisním názoru. Podařilo se jim to?
2. Třída často přichází s tím, že si míru normality určuje jednotlivec sám. To je do jisté míry pravda, měli byste se ovšem dopátrat toho, že určité chování upravuje zákon nebo nepsané kulturní, etické, morální, náboženské, ale také rodinné zvyklosti.
8. Některým jedincům se nedaří najít odpověď. Můžete jim pomoci – dost možná byli někdy v menšině holek proti většině kluků nebo naopak. Případně mohli při cestě do zahraničí zažít nepříjemný pocit související s tím, že byli zrovna národnostní menšinou.

PLAKÁT: CO MÁME SPOLEČNÉHO?

ÚKOL 1. 2. 1. BÝT AKTIVNÍ, NEBO PASIVNÍ?

 Čas	15 min
 Forma práce	individuální
 Pomůcky	dataprojektor, Příloha 6 Kampaně

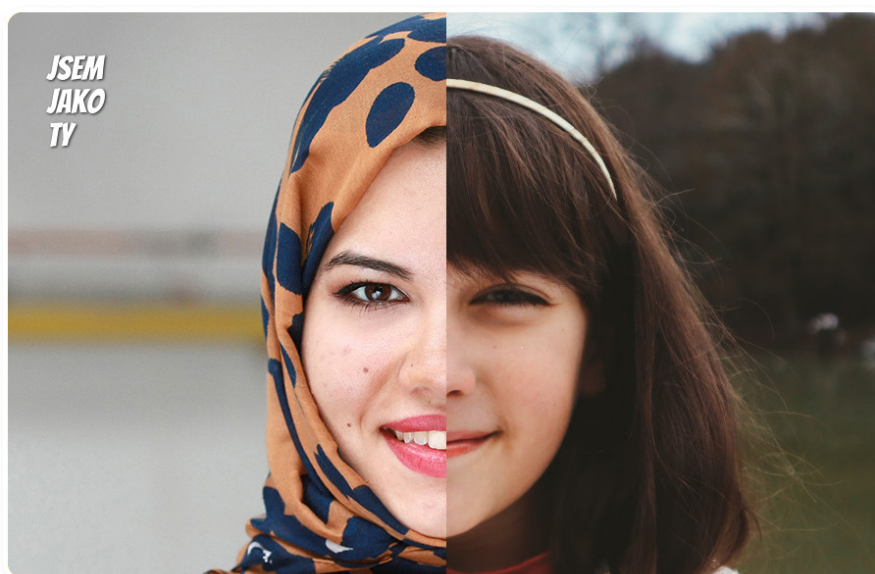
Zadání pro třídu:

Prohlédněte si plakáty různých kampaní, pro které propůjčili svou tvář obyčejní lidé, známé osobnosti, ale i třeba pohádkové nebo fiktivní postavy.
(viz [Příloha 6](#) Kampaně)

Instrukce pro vyučující:

Ukažte žákyním a žákům kampaně z [Přílohy 6](#) Kampaně. Během promítání je připravte na to, že podobnou kampaň následně vytvoří. Můžete jim klást otázky typu:

- Víte, co je to kampaň?
- Čeho se tyto kampaně týkají?
- Podpořili byste některou z těchto kampaní?
- Propůjčili byste vy sami svou tvář nějaké smysluplné kampani?

Čas

30 min

Forma práce

individuální

Pomůcky

on-line editor, fotoaparáty (případně fotoaparát na mobilu), tužky,
Příloha 7 Dotazník

Zadání pro třídu:

Vyberte z fotografií v on-line editoru postavu, jejíž obličej připojíte ke svému portrétu. Měl by to být člověk, který se od vás odlišuje, reprezentuje rozdílné sociokulturní zázemí nebo zastává jiné postoje a názory. Díky rozdílu mezi dvěma polovinami obličeje – vaším a portrétem v on-line editoru – vytvoříte kontrast, který upozorní na to, že jste sice rozdílní, ale můžete mít i něco společného. Vyfotografujte se, svou fotografii vložte do on-line editoru a vytvořte svůj vlastní dvojportrét. Postupujte podle níže uvedeného návodu.

Doporučený postup:

1. Vyfotografujte svůj obličej.

Jak se vyfotit? Na fotografii by měla být pouze vaše hlava zepředu, snažte se, aby nebyla nakloněná do strany, dopředu či dozadu. Pro fotografování využijte nejlepší osvětlení, jaké máte k dispozici. Zkontrolujte, zda vám vyhovuje pozadí, na kterém se budete fotografovat. Uvažujte i nad tím, jaký výraz budete na fotografii mít, váš portrét může vyjadřovat nejrůznější emoce, což ponese vždy jiný význam (smutek, radost, neutrální výraz, extrémní grimasa, která může sklouznout v parodii). Nejlépe by měl být váš výraz stejný, jaký má polovina tváře druhého člověka, aby šly obličeje dobře zkombinovat.

2. Fotografii nahrajte do počítače.

3. V on-line editoru svou fotografii zkombinujte s fotografií druhého člověka, kterého jste si vybrali pro svůj plakát.

4. Vyplňte „dotazník“ o druhém člověku (viz **Příloha 7** Dotazník). Dotazník slouží k tomu, abyste se mohli zamyslet nad tím, jaká ta druhá osoba asi je, jaké má zájmy a v co věří.

5. Dokončete dvojportrét v on-line editoru. Doplněte dvojportrét heslem (Proč si můžeme být podobní), které vyjádří, co máte společného. Může to být důležitá hodnota, základní lidská potřeba nebo jen zájem o něco z běžného života. Inspirovat se můžete například poslední větou dotazníku.

Instrukce pro vyučující:

Třídě vytiskněte **Přílohu 7** Dotazník, která bude sloužit jako inspirace během vytváření hesla (Proč si můžeme být podobní).

Žákyně a žáci mají v naprosté většině mobilní telefony s fotoaparátem. Nejefektivnější varianta, jak si mohou vlastní obličej vyfotit, je tedy vyfotit se na mobil, poslat si fotku e-mailem a stáhnout ji do on-line editoru na počítači.

REFLEXE A ZVEŘEJNĚNÍ VÝSLEDKŮ PRÁCE

ÚKOL 1. 3. 1. TOLERANCE A JÁ

Čas

15 min

Forma práce

individuální, ve skupině

Pomůcky

tužky, papíry

Zadání pro třídu:

Pracujte metodou volného psaní na téma „Tolerance a já“.

Metoda volného psaní:

1. Pište po celou dobu, co vás k tématu napadá.
2. Pište celými větami.
3. K napsanému textu se nevracejte, neopravujte a nevylepšujte ho.
4. Když nevíte, co psát, pište cokoli, co vás napadá.
(„Teď mě nic nenapadá...“ nebo „Co mám psát dál...?“)

Instrukce pro vyučující:

Volné psaní je brainstormingová metoda kritického myšlení, při které po několik minut celými větami zapisujeme, co nás napadá k určitému tématu. Napište téma volného psaní na tabuli. Stanovte dobu volného psaní 3–5 minut. Ke konci psaní žákyně a žáky upozorněte, že se blíží konec vymezeného času.

Po skončení si všichni mohou své volné psaní přečíst ve dvojicích, popřípadě je můžete vyvěsit ve třídě. Zároveň si mohou ve svých textech podtrhnout důležité pasáže a poté je sdílet se zbytkem třídy.

Čas

15 min

Forma práce

individuální, ve skupině

Pomůcky

on-line editor, [Příloha 8](#) Diskuse ohledně zveřejnění dvojportrétu, případně tiskárna**Zadání
pro třídu:**

Rozhodněte se, jak s vaším plakátem naložíte. Můžete ho sdílet s ostatními v galerii vaší třídy, můžete se ale i dohodnout, že své plakáty vytisknete a uspořádáte jejich výstavu ve třídě/škole. Než se však rozhodnete, zamyslete se nad níže uvedenými otázkami a prodiskutujte je.

Otázky na zamyšlení / do diskuse:

- Během práce jste pravděpodobně zjistili, že problematika tolerance/netolerance je nejednoznačná z historického i současného hlediska a může tvořit konflikty. Jakým způsobem je podle vás vhodné se k těmto otázkám vyjadřovat?
- V případě, že svou práci zveřejníte, jaké mohou být reakce ostatních?
- Postavíte-li se na stranu některé menšiny, můžete tím vystavovat i sebe určitým nepříjemnostem (nenávist/nebezpečí/posměch). Dostali jste se někdy do takové situace?
- Pokud nechcete plakát zveřejnit, co myslíte, že je důvodem?

Instrukce pro vyučující:

Veškeré zveřejnění plakátů podléhá vašemu schválení. Zveřejnění každého výstupu musíte autorizovat v administraci Mediální dílny. V případě, že z jakéhokoliv důvodu nechcete práci zveřejnit, vysvětlete danému jedinci důvod a pokuste se společně najít způsob, jak plakát upravit, aby bylo možné ho zveřejnit. Zveřejnění plakátů je dobrovolné. Výše uvedené otázky můžete žákyním a žákům vytisknout ([Příloha 8 Diskuse ohledně zveřejnění dvojportrétu](#)) a nechat je odpovědět individuálně písemně. Následně o nich můžete společně diskutovat.

Čas

15 min

Forma práce

ve skupině

Pomůcky

on-line editor, plakáty žákyň a žáků

**Zadání
pro třídu:**

Prohlédněte si plakáty ostatních dostupné v on-line galerii vaší třídy. Následně se zamyslete nad níže uvedenými otázkami.

Otázky do diskuse:

- Co vás na práci nejvíce zaujalo a bavilo/nebavilo?
- Máte v hlavě ještě nějaké nejasnosti a otazníky?
- Byly mezi portréty v on-line editoru některé, se kterými jste nechtěli svůj obličej kombinovat? Proč?
- Změnil se váš názor na problematiku menšin?
- Máte potřebu si ještě některá témata doplnit?
- Máte chuť se tématem dál zabývat?
- Jaký hlavní poznatek nebo pocit/dojem si z práce odnášíte?

Instrukce pro vyučující:

Reflexe by měla směřovat nejen k výsledkům, ale celému průběhu práce v Dílně. Žákyně a žáci se pokusí pojmenovat si pro sebe přínos Dílny, zda se dozvěděli nové věci, zda jim práce pomohla na téma nahlédnout z jiné perspektivy a přehodnotit vlastní názory. Zda se zároveň dozvěděli něco nového o sobě a ostatních.

Je důležité, aby se všichni pokusili popsat posun, který v nich díky práci nastal (i potvrzení vlastních názorů je posun). Kromě obsahu se věnujte i formám a metodám práce.

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1 Citlivý přístup k minoritám

Jak postupovat v situaci, kdy jsou v žákovském kolektivu jedinci některé menšiny (např. národnostní, etnické, náboženské).

V první řadě je potřeba analyzovat konkrétní situaci. Je důležité mít na paměti, že každý člověk má individuální potřeby a přístup by měl být přizpůsoben tomu, co funguje nejlépe právě pro něj. Respektování jinakosti a podpora inkluzivního prostředí ve třídě může posilovat celý kolektiv a vytvářet prostor pro rozvoj porozumění, tolerance a empatie.

Vyučující se obeznámí s tím, jak daný kolektiv funguje a jakou roli odlišnost daných jedinců hraje v každodenním fungování třídy, a teprve na základě této osobní obeznámenosti přistoupí k některým z obecných tipů:

- Jedince příslušící k menšinám nevyužívejte pro modelové situace a zároveň zabraňte, aby se stali terčem negativních postojů spolužaček a spolužáků. Zároveň však jejich přítomnost v kolektivu uměle neignorujte.
- Můžete si s nimi mimo hodinu osobně promluvit a vysvětlit jim, co se bude na hodině odehrávat. Je vhodné zjistit, jaký je jejich pohled na situaci, a jak se oni sami chtějí zapojit. Měli byste vytvořit prostor, ve kterém budou moci bezpečně a v soukromí sdílet své případné myšlenky a obavy.
- Pokud budou souhlasit, můžete na hodině podpořit diskusi o tom, jak se cítí ohledně toho, že jsou součástí menšiny, a jak by mohli být lépe integrováni do třídy. Nemusíte přímo tematizovat je konkrétně, ale zeptat se obecně všech, zda se cítí být součástí nějaké menšiny a zda chtějí sdílet své zkušenosti.
- Můžete se zeptat, jestli mají nějaké nápady na to, jak by mohla být jejich jinakost lépe respektována.
- Pokud se rozhodnou svou zkušenost sdílet, vytvořte prostředí, ve kterém se cítí uznávání a podporování.
- Pokud o to budou stát, umožněte jim vyjádřit své pocity, myšlenky a obavy. Vytvořte prostor, ve kterém se mohou ptát na otázky a sdílet své zkušenosti. Poskytněte jim podporu a reagujte na jejich potřeby.
- Používejte neutrální a inkluzivní slovník, který nepředpokládá žádné předsudky nebo zjednodušení. Vyhněte se generalizacím a stereotypům o určité menšině.
- Zaměřte se na jejich jedinečné schopnosti, zájmy a příspěvky. Zdůrazněte jejich pozitivní stránky a přispějte k vytváření prostředí, které oceňuje různorodost.
- Aktivně se stavte proti jakémukoli šikanování, diskriminaci nebo nepřátelství. Podporujte respekt a porozumění.

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Rozvod

Obezita

Rozvod

Obezita

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Děti v armádě

Sňatek homosexuálů

Dětská prostituce

Sňatek homosexuálů

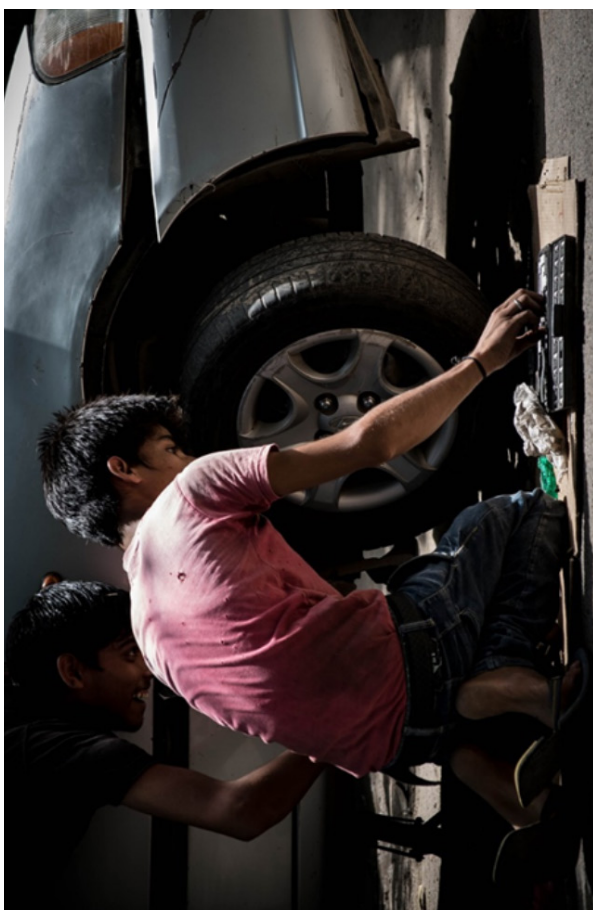
PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Dětská práce

Kouření marihuany

Dětská práce

Kouření marihuany

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

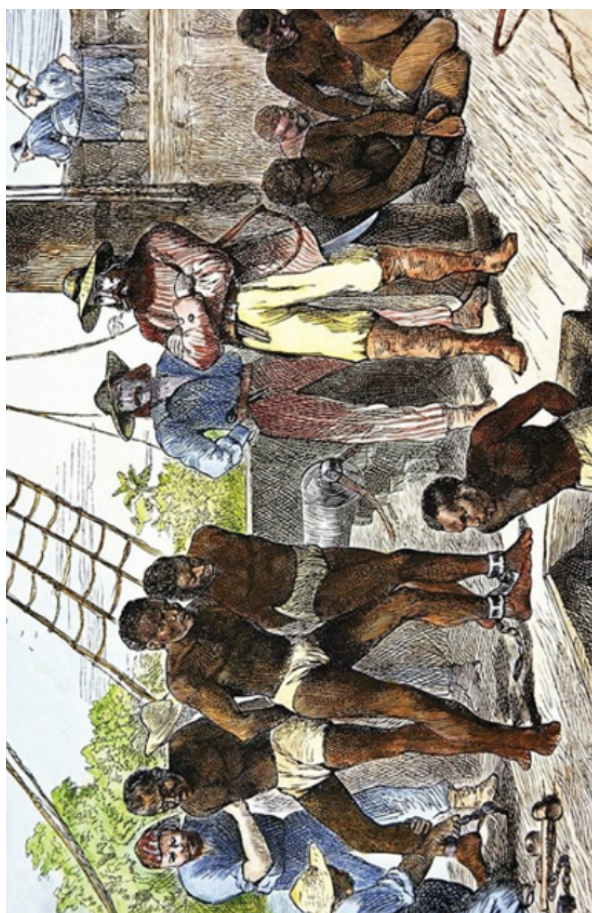
Výchova gay párem

Otroctví

Chov zvířat na kožešiny

Otroctví

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Sňatek dětí

Vzdělání

Nošení extravagantního oblečení

Vzdělání

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Pití alkoholu

Drogy

Pití alkoholu

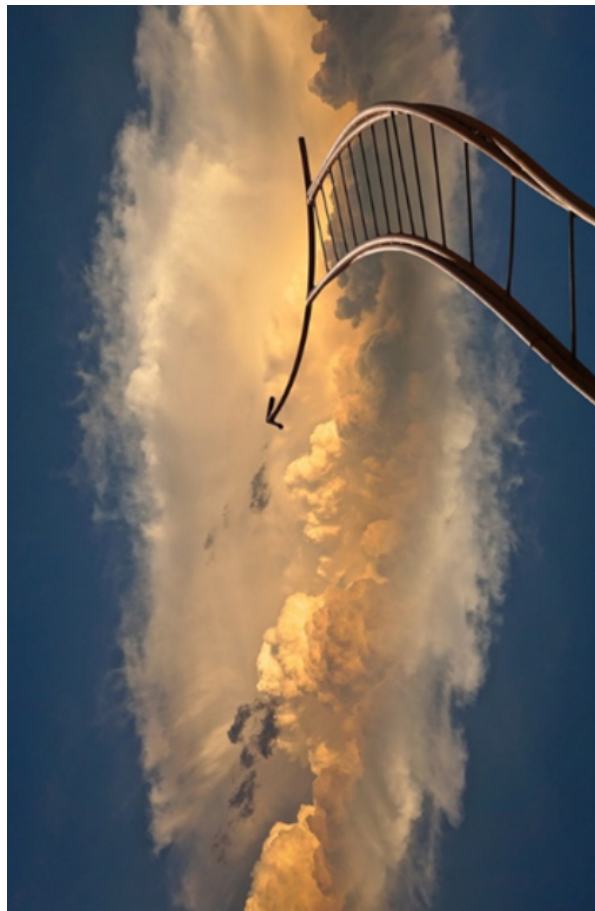

Výstřední péče o sebe

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Náboženství

Náboženství

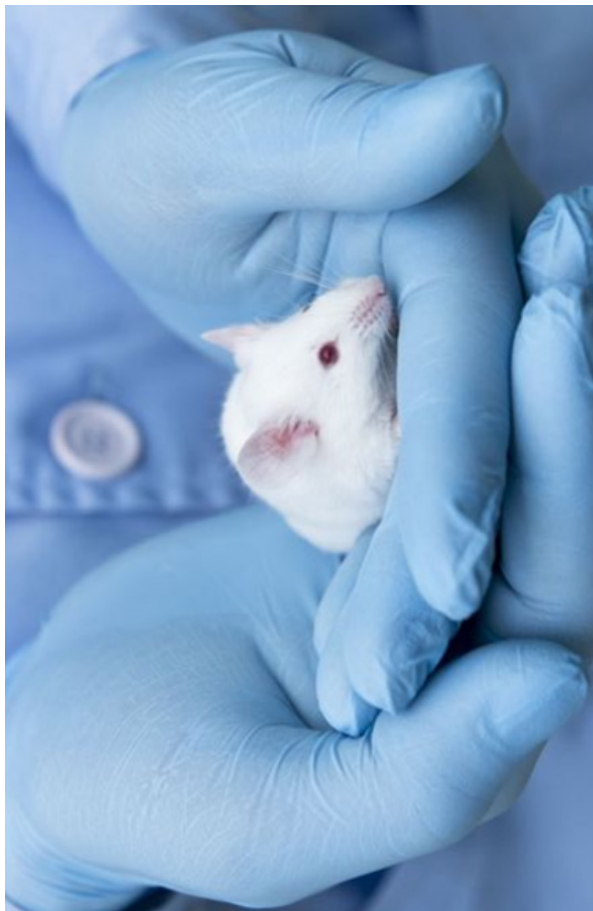
Náboženství

Nošení šátku hidžáb

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Testování léků na zvířatech

Vlastnictví zbraní civilisty

Zdravotnictví

Vlastnictví zbraní civilisty

NORMÁLNÍ

NENORMÁLNÍ

NORMÁLNÍ

NENORMÁLNÍ

PŘÍLOHA 4 Lidská práva s obrázky

K aktivitě si stáhněte ilustrovanou Všeobecnou deklaraci lidských práv. Organizace spojených národů ji vydala v arabštině, čínštině, angličtině, francouzštině, ruštině a španělštině. Informační centrum OSN v Praze připravilo vydání v češtině.

Ilustrované vydání Všeobecné deklarace lidských práv smí být reprodukováno a/nebo překládáno jako celek i po částech bez předchozího souhlasu za předpokladu, že bude distribuováno zdarma.

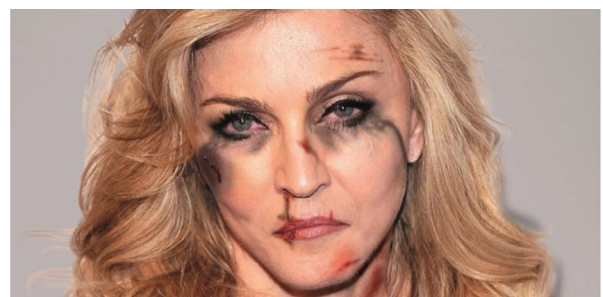
Stáhnout dokument si můžete zde: <https://mistoprovsechny.cz/files/document/65689ef44a4c2.pdf>

PŘÍLOHA 5 Diskuse ohledně tolerance

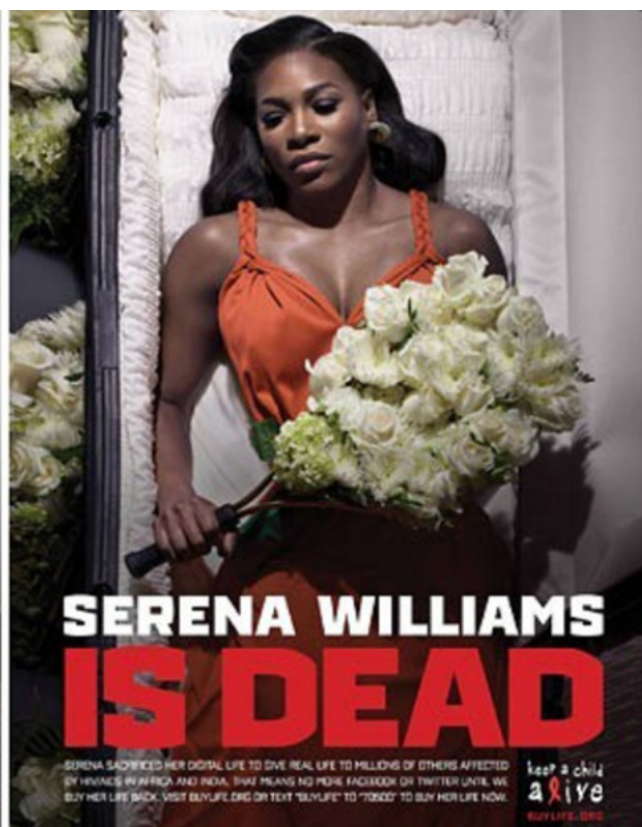
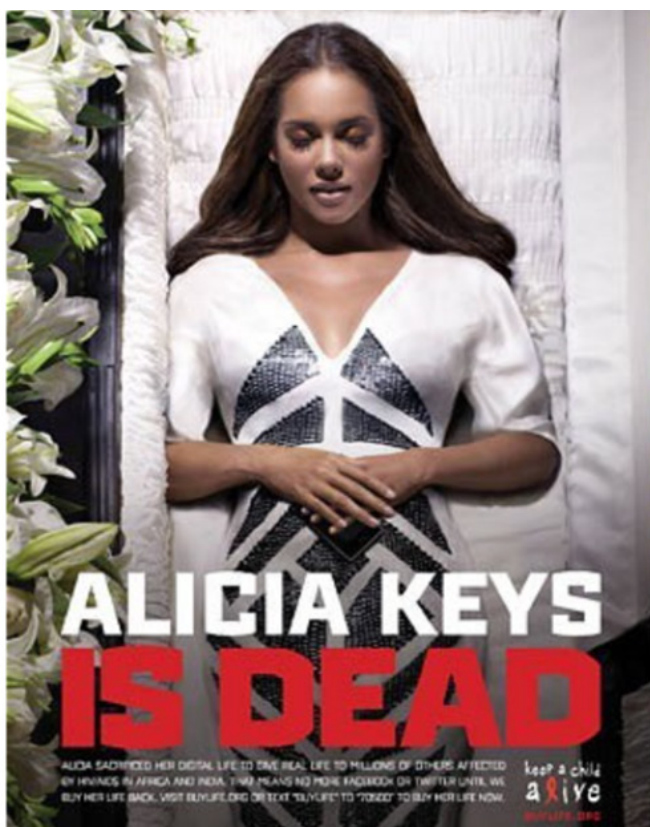
Otázky do diskuse:

1. Myslíte si, že je těžké, aby se lidé dohodli na tom, co je normální? Vzpomeňte si na obrázky z prvního úkolu, najděte takový, na který máte někteří z vás odlišný názor. Dohodnete se mezi sebou, jak by se k danému problému mělo přistupovat?
2. Kdo určuje, co je ještě normální a co už není?
3. Co je to tolerance?
4. Co se stane, když nebudeme tolerantní?
5. Najděte v historii nebo v současném světě konkrétní příklady, kdy nenávisť k odlišnosti přerostla v nebezpečný konflikt.
6. Můžeme být někdy příliš tolerantní?
7. Dokážete vysvětlit slova menšina/minorita a většina/majorita?
8. Cítili jste se někdy být součástí menšiny?

PŘÍLOHA 6 Kampaně

PŘÍLOHA 6 Kampaně

**LIFE CAN BE A FAIRYTALE
IF YOU BREAK THE SILENCE**

**LIFE CAN BE A FAIRYTALE
IF YOU BREAK THE SILENCE**

PŘÍLOHA 6 Kampaně

HUDBA:

<https://www.youtube.com/watch?v=zv-sdTOw5cs>

Madonna ve svém novém mrazivém videu „GUN CONTROL“ zdůrazňuje devastační potenciál násilí se zbraněmi a naši šílenou neschopnost podniknout smysluplné kroky, abychom mu zabránili. Klip staví do kontrastu radost z tance v nočním klubu s brutalitou hromadné střelby.

<https://www.youtube.com/watch?v=Qr96vUQptKI>

Dara Rolins se ve svém klipu věnuje tématu domácího násilí. Ukazuje jeho různé podoby, rozsah a následky. Tematizuje krutost a bezradnost.

<https://www.youtube.com/watch?v=MmGiE9e8xEo>

Herec Jakub Štáfek natočil ve spolupráci s fotbalovou Spartou spot upozorňující na stále přetrvávající rasismus ve sportovním prostředí.

<https://www.youtube.com/watch?v=XP9U3FBjp60&t=5s>

Patrik Vrbovský (Rytmus) natočil klip věnovaný rasismu.

https://www.youtube.com/watch?v=J91ti_MpdHA

Alica Keys natočila videoklip, který pracuje s tematikou síly žen.

<https://www.youtube.com/watch?v=QGJuMBdaqlw>

Videoklip Katy Perry se natáčel v Budapešti a upozorňuje na dětskou šikanu a skutečnost, že všichni jsme si rovni bez ohledu na orientaci, barvu pleti nebo náboženství.

<https://www.youtube.com/watch?v=XwMITfK8vhc&t=32s>

David Beckham: Tetování jsou znaménka, která často představují zvláštní vzpomínky, ale miliony dětí nesou znaménka, která si nevybraly – a která vydrží po celý život. Fyzické, sexuální a emocionální zneužívání je rozšířené a miliony dětí na celém světě zažívají násilí ve svých domovech, školách, v online prostředí a ve svých komunitách. Násilí na dětech není nevyhnutelné. Je možné prolomit začarovaný kruh násilí, které je na chlapcích a dívkách páchané.

https://www.youtube.com/watch?v=_mnZa7jgkug

Mít dětství by mělo být právem, ne výsadou. Orlando Bloom (velvyslanec UNICEF) mluví o tom, proč je naší společnou odpovědností dělat více pro děti zapletené do konfliktů a přírodních katastrof.

<https://www.youtube.com/watch?v=Azma-bPeD7o>

Hvězda světového popu Katy Perry byla 3. prosince 2013 jmenována vyslankyní dobré vůle UNICEF. U příležitosti připomenutí této příležitosti UNICEF vytvořila video, které ji ukazuje při práci – a hře – s dětmi z celého světa.

<https://www.youtube.com/watch?v=jrdloURDM1w&t=33s>

Světové hvězdy se vyjadřují k problematice HIV/AIDS.

<https://www.youtube.com/watch?v=HsgAq72bAoU&t=9s>

Herec Ashton Kutcher a první prezidentka a generální ředitelka pro lidská práva Elisa Massimino vypovídají na slyšení Výboru pro zahraniční vztahy o úsilí ukončit moderní otroctví a obchodování s lidmi.

Odkazy na kampaně:

<https://www.joyfulheartfoundation.org/programs/education/no-more/psa-campaign/no-more-excuses-male-survivors-series>

<https://www.nationalheraldindia.com/india/violence-against-children-is-unacceptable-unicefs-celebrity-advocate-ayushmann-khurrana>

<https://myjoyonline.com/celebrities-join-stop-violence-against-children-campaign/>

<https://www.sn124.com/truelove/archive/16-days-of-activism-20170728-9>

<https://pagesix.com/2015/12/02/kim-kardashian-and-madonna-battered-for-domestic-abuse-campaign/>

PŘÍLOHA 7 Dotazník

Dotazník mých domněnek o druhém člověku:

- Odkud pochází?
- Má nějaké sourozence? Kolik?
- Jakým způsobem se dopravuje do školy?
- V čem chodí oblečený/á?
- Jaký má vztah ke škole/vzdělávání?
- Má nějaké záliby/koníčky? Jaké?
- Jak se stravuje?
- Co dělají jeho/její rodiče?
- Co má rád/a za knihy/filmy/seriály?
- Jakou hudbu rád/a poslouchá?
- Jaký má vztah k náboženství?
- Jaké má názory na současnou společnost?
- V co doufá do budoucnosti?

PŘÍLOHA 8 Diskuse ohledně zveřejnění dvojportrétu

Otázky na zamyšlení / do diskuse:

- Během práce jste pravděpodobně zjistili, že problematika tolerance/netolerance je nejednoznačná z historického i současného hlediska a může tvořit konflikty. Jakým způsobem je podle vás vhodné se k těmto otázkám vyjadřovat?
- V případě, že svou práci zveřejníte, jaké mohou být reakce ostatních?
- Postavíte-li se na stranu některé menšiny, můžete tím vystavovat i sebe určitým nepříjemnostem (nenávisť/nebezpečí/posměch). Dostali jste se někdy do takové situace?
- Pokud nechcete plakát zveřejnit, co myslíte, že je důvodem?

